

Huvudman

Malmö kommun
grundskola@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Elinelundsskolan i Malmö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den 20 januari 2023 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande åtgärder mot kränkande behandling samt extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malmö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder

Åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att det upprättas en ny plan mot kränkande behandling och att detta fortsättningsvis görs årligen. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever på skolan. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna i nuvarande

plan har genomförts ska tas in den nya planen. Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas medverkande ska anpassas efter ålder och mognad. (6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen 2006:1083 om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att de elever som har identifierade behov av extra anpassningar i den ordinarie undervisningen ges de extra anpassningar de bedömts vara i behov av (3 kap. 5 §).
2. Se till att rektor skyndsamt utreder en elevs behov av särskilt stöd efter att en anmälan om ett eventuellt behov av särskilt stöd har gjorts (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att det efter utvärdering upprättas ett nytt beslut om åtgärdsprogram eller ett beslut att inte utarbeta åtgärdsprogram (3 kap. 9 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser tillgång till elevhälsa och ordningsregler.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2022 inlett en tillsyn av Elinelundsskolan i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Elinelundsskolan följer gällande bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling, extra anpassningar och särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt ordningsregler.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, annan personal och rektorn den 16 och 17 maj 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet. Vid tidpunkten för tillsynen var två förskoleklasser från Kalkbrottsskolan inhysta på Elinelundsskolan. Grundskolenämnden har beslutat att Kalkbrottsskolan ska avvecklas och istället låta den uppgå i Elinelundsskolan. Dessa klasser kommer från och med höstterminen 2022 att tillhöra Elinelundsskolan.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens tillsyn. Av dokumentationen framgår bland annat att Elinelundsskolan sammanställer kränkingsanmälningar varje månad och att typ av kränkning samt plats där kränkningen skett registreras. Sammanställningen av kränkingsanmälningar, observationer och utsagor om riskzoner utgör grunden för vilka övergripande åtgärder som sätts in för att främja elevernas trygghet och trivsel på skolan. Den mest förekommande åtgärden i arbetet med att skapa trygghet och trivsel är att skapa en skolmiljö som präglas av vuxennärvaro samt engagemang och deltagande från vuxna. Vidare ges exempel på ytterligare åtgärder såsom vuxentillsyn vid övergångar mellan klassrum och andra aktiviteter på skolan, att ingång från rast sker på ett strukturerat sätt för eleverna i de yngre åldrarna och organiserade raster.

Skolinspektionen har tagit del av Elinelundsskolans/Kalkbrottskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling 2021/2022. Det är tomt under rubriken *Redovisning och utvärdering av arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling läsåret 2020/2021*. Under rubriken nulägesanalys beskrivs bland annat att Elinelundsskolans/Kalkbrottskolans förebyggande arbete tar sin utgångspunkt från gällande lagtext om utbildningens utformning och värdegrund och att detta kompletteras med elevernas berättelser samt vuxnas observationer av sammanhang där diskriminering och kränkande behandling kan förekomma. Därutöver beskrivs även hur planen ska förankras i verksamheten. Vidare innehåller planen rubriken *Plan för läsåret 2021/2022 förebyggande insatser avseende områdena Trygghet, Förebyggande/värdegrund samt Delaktighet och inflytande*. Under området trygghet beskrivs organiserade rastaktiviteter som bland annat ska aktivera eleverna och förebygga konflikter samt pedagogiska luncher för att trygga måltidssituationen. Under området förebyggande arbete/värdegrund beskrivs att de båda skolorna kommer att arbeta med tobaksprevention i årskurs 5 och årskurs 7, delta i CTC- arbete (Communities That Care) och inom ramen för detta genomföra enkäter i årskurs 6 och 7, samt öppna konsultationer med elevhälsoteamet och elevhälsoteamets psykolog. Under rubriken delaktighet och inflytande beskrivs att skolan ska organisera elevråd, klassråd och att ordningsreglerna som beslutas ska vara tydliga och enkla förhållningsregler. Vidare innehåller planen även *Rutiner för anmälan av misstänkta fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* där ärendegången vid anmälan av kränkning beskrivs.

Skolinspektionen har tagit del av Elinelundsskolans sammanställning över skolenhetens kränkingsanmälningar. Sammanställningen innehåller bland annat en beskrivning av det totala antalet anmälda kränkningar, det totala antalet konstaterade kränkningar och antalet kränkningar per månad avseende höstterminen 21 samt vårterminen 22. Vidare presenteras även statistik avseende typ av kränkning, plats och könsfördelning.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens tio senaste kränkingsanmälningar och utredningar samt åtgärder avseende dessa. Av kränkingsanmälan framgår bland annat datum då händelsen inträffade, vilken typ av händelse som inträffat samt plats för händelsen. Samtliga kränkingsanmälningar är undertecknade av rektor eller biträdande rektor. Det framgår av de utredningar av kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av att skolan utreder kränkningar genom samtal med berörda, att kontakt tas med vårdnadshavare och att åtgärder vidtas. Skolinspektionen har även tagit del av skolenhetens fem senaste incidentrapporter som inte genererat en kränkingsanmälan.

Majoriteten av de intervjuade eleverna säger att de känner sig trygga i skolan. Flera elever säger att de ibland pratar om hur man ska vara mot varandra i skolan. Flera elever i olika klasser säger att det finns enstaka elever som slåss och säger dumma saker och som elever är rädda för. Några andra elever säger att många elever bråkar och säger svordomar. Flera elever säger att det händer ofta att elever säger dumma saker till någon annan. Enligt eleverna är det endast vissa elever på skolan som gör detta. Eleverna säger att det sker mycket bråk vid fotbollsplanen och att elever då brukar slå på varandra. Andra elever berättar att det även händer saker efter skoldagen. Någon elev berättar att bråk som skett på rasten ibland även fortsätter inomhus i utrymmet där eleverna tar av och på sina skor. Eleverna berättar att skolan har flera rastvakter. Flera elever berättar att de vuxna inte alltid ser om det händer saker på rasterna och en elev berättar att rastvakterna ibland ser när det blir bråk. Enligt eleverna säger alla vuxna inte till om de ser att det blir bråk. Flera elever berättar att det ibland hjälper när de vuxna säger till.

Lärare säger att skolan arbetar för att motverka kränkande behandling bland annat genom att skolan har nolltolerans mot våld. Lärare ger som exempel på åtgärder i syfte att motverka kränkande behandling att skolan har rastvakter och organiserade rastaktiviteter samt arbetar med värdegrund och att skapa gemensamma strukturer, regler och förhållningssätt.

Lärare från en lärarintervju säger att de inte har varit med och tagit fram skolans plan mot kränkande behandling men att de har läst den. Några lärare säger att Elinelundsskolans/Kalkbrottskolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling 2021/2022 är den första planen som skolan har. Andra lärare säger att de inte har fått information om någon tidigare plan. Vidare säger lärare att skolan förra året hade en annan skolledning och att även eleverna från Djupadals-skolan var inhysta i Elinelundsskolans lokaler. Lärare säger att de inte har utvärderat tidigare arbete mot kränkande behandling och vad de vet har inte en utvärdering skett på skolan. Enligt lärare förändras skolan ständigt och då det tillkommit nya elever på skolan sedan planen mot kränkande behandling skrevs medför detta

ett behov av att utvärdera skolans nuvarande plan. En lärare säger att hen inte vet om eleverna medverkat i framtagandet av planen och en lärare säger att hen inte kan erinra sig att eleverna varit med och tagit fram planen.

Lärare säger att de tycker att skolan har en samsyn i vad som är en kränkning. En lärare säger att hen har uppfattningen att alla lärare inte känner till rutinen gällande kränkingsanmälningar. Flera lärare säger att rutinerna kring anmälan av kränkning är tydlig. En lärare säger att alla inte är lika anmälningsbenägna. Flera lärare säger att de, om de får kännedom om att en elev blivit kränkt, anmäler till rektorn och sedan oftast är den som genomför en utredning, pratar med eleverna kring det som hänt och följer upp kränkingsanmälan.

Personal från elevhälsan beskriver att skolan arbetar för att motverka kränkande behandling genom kontinuerlig vuxennärvaro och rastaktiviteter för att skapa sammanhang och delaktighet. Enligt personal från elevhälsan arbetar de även för att motverka kränkande behandling genom kartläggning och genom att se över var kränkningar sker samt var eleverna upplever att de är otrygga för att på så sätt kunna sätta in resurser där. De berättar att skolan inte har genomfört en samlad analys ännu, men att de analyserar löpande. De berättar även att de tidigare sett att övergångar är en risk och att det förekommer kränkningar då. Vidare berättar personal från elevhälsan att de gör bedömningen att skolan har en samsyn i vad som är en kränkning.

Rektorn uppger att skolan arbetar för att motverka kränkande behandling genom ett förebyggande arbete där risker identifieras och åtgärder sätts in innan kränkningar sker. Rektorn beskriver även vikten av tydliga riktlinjer för arbetet för personalen samt tydliga regler på skolan. Rektorn uppger att eleverna inte har medverkat i utarbetandet av skolans plan mot kränkande behandling, men att eleverna har informerats och att planen gått igenom med eleverna. Vidare uppger rektorn att de har planer för hur eleverna ska involveras nästa år, efter analysen av nuvarande plan. Rektorn uppger att anledningen till att utvärdering av arbetet från läsåret 2020/2021 inte är ifyllt i skolans plan mot kränkande behandling är att skolans nyttillträdda skolledning inte fått tillgång till dokumentation avseende föregående års arbete mot kränkande behandling. Rektorn uppger att skolan har en samsyn i vad som är en kränkning samt att de på skolan har arbetat för att rutinerna avseende arbetet med kränkningar implementeras på skolan. Enligt rektorn är skolledningen involverad för att se till att arbetet kring anmälan genomförs skyndsamt och korrekt. Rektorn uppger vidare att när en kränkingsanmälan har gjorts skickas den till utbildningschefen direkt vid diarieföring.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 3 § skollagen avses med kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

I 6 kap. 7 § skollagen anges att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 6 kap 10 § skollagen är lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en sådan plan som avses i 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas medverkande ska anpassas efter ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att skolans plan mot kränkande behandling inte är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder i verksamheten vad gäller att förebygga och motverka kränkande behandling. Det har av utredningen visserligen framgått att det på skolan bedrivs ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling genom kontinuerliga kartläggningar och analyser. Planen visar dock inte att skolan utifrån en kartläggning av verksamheten analyserat vilka åtgärder som behöver vidtas i arbetet med att motverka kränkande behandling utifrån de behov som finns på skolenheten. I planen finns planerade åtgärder beskrivna som är aktuella för läsåret avseende områdena trygghet, förebyggande arbete/ värdegrund och delaktighet och inflytande. Skolinspektionen kan dock konstatera att åtgärder såsom rutiner för samverkan med elevhälsan, att genomföra kartläggning i två årskurser samt arbeta med tobaksprevention i två årskurser inte kan anses utgöra konkreta åtgärder som skolan ska vidta för att förebygga kränkande behandling. De

konkreta åtgärderna ska vara utformade utifrån skolenhetens behov samt vara möjliga att utvärdera. Såvitt framkommit har inte anmälda och utredda kränkningar tagits i beaktande vid beslut om åtgärder i planen. Planen innehåller inte heller en redogörelse för genomförandet av tidigare års planerade åtgärder. Skolinspektionens utredning visar även att elever inte medverkat i att ta fram skolans plan. Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Av utredningen framgår att incidenter som kan utgöra kränkande behandling anmäls till rektorn. Det har framkommit uppgifter från en lärare att hens uppfattning är att rutinen gällande kränkingsanmälningar inte är känd. Det har också framkommit uppgifter från en lärare om att alla lärare inte är lika anmälningsbenägna. Elever har också uppgett att all personal inte ingriper vid bråk. Skolinspektionen kan dock inte mot bakgrund av utredningen i ärendet konstatera någon brist i anmälningsskyldigheten.

I ärendet har framkommit att uppgifter om kränkande behandling kommer till huvudmannens kännedom när de anmäls av personal till rektor. Någon brist vad gäller rektors anmälningsskyldighet till huvudmannen kan således inte konstateras.

Utredningsskyldigheten vad gäller uppgifter om kränkande behandling inträder när det kommit till skolans kännedom att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling. Skolinspektionen kan inte mot bakgrund av utredningen i ärendet konstatera någon brist i utredningsskyldigheten.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Malmö kommun har inkommit med dokumentation inför Skolinspektionens granskning. Av dokumentationen framgår bland annat att de elever som inte tillgodoses inom undervisningens ledning och stimulans och riskerar att inte uppnå kunskapskraven får extra anpassningar riktade utifrån det egna behovet. Vidare listas även arbetsgången i elevärende som ska följas när en vuxen uppmärksammar att elev har svårigheter. I arbetsgången står vem som ansvarar för de olika aktiviteterna. Exempelvis har den undervisande läraren ansvar för att planera och genomföra extra anpassningar, informera vårdnadshavare och dokumentera anpassningarna. Undervisande lärare har även ansvar för att delge berörda lärare, utvärdera extra anpassningar samt fylla i blanketten *Ansökan EHT* vid behov av konsultation med elevhälsan. Elevhälsoteamet ansvarar för att ta upp ärendet och mentor samt specialpedagog ansvarar för den pedagogiska kartläggningen och utredningen. Åtgärdsprogram upprättas utifrån resultatet av utredningen och beslutas av rektorn.

Extra anpassningar

Lärare säger att de alla undervisar elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och är i behov av extra anpassningar. Lärare i förskoleklass säger att de kan ge alla eleverna de extra anpassningar de behöver då all personal är på plats. Lärare i årskurs 1-3 säger att det beror på vilken lektion samt vilka elever som är närvarande, huruvida de har möjlighet att ge alla eleverna de extra anpassningar de behöver. Lärare säger att det finns elever i årskurs 1-3, där de som lärare gjort en bedömning att eleverna behöver anpassningarna för att nå kunskapskraven, som inte får de extra anpassningarna de behöver under viss undervisning eller del av dag. Anledningen till detta är enligt lärare bland annat att lärare är ensamma i klassen. Enligt lärare är det inte alltid samma elev som inte får de extra anpassningarna han eller hon är i behov av. Många av de extra anpassningarna eleverna får handlar enligt lärare om att exempelvis ha skärmar, hörselkåpor, bildstöd och möjlighet att ta paus, vilka kan genomföras oavsett antal elever. Enligt lärare är det en viss typ av anpassning såsom extra instruktion, hjälp med igångsättning och kontinuerlig feedback som kan vara svåra att genomföra då man som lärare är ensam i klassrummet. Lärare berättar att de kan boka konsultation med skolans elevhälsa vid behov exempelvis då en extra anpassning inte fungerar. Flera lärare säger att det är de som undervisande lärare som utvärderar elevers extra anpassningar och en lärare säger att det är mentorn som utvärderar.

Personal från elevhälsan berättar att de medverkar i arbetet med extra anpassningar. Alla lärare har, enligt personal från elevhälsan, tillgång till den nyligen framtagna arbetsgången avseende arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd men personal från elevhälsan säger att det finns ett behov på skolan av att implementera arbetsgången. Personal från elevhälsan säger att det finns elever på skolan, i alla årskurser som är i behov av extra anpassningar, som inte får de extra anpassningar de är i behov av och att detta gäller speciellt i de årskurser där det skett mycket lärarbyten.

Anmälan och utredning

Flera lärare berättar att de inledningsvis bokar en konsultation hos elevhälsan om de har en elev som har extra anpassningar, där de som lärare gjort bedömningen att eleven riskerar att inte nå målen. Vid konsultationen med berörda kompetenser i elevhälsan kan detta enligt flera lärare innebära att man får fler anpassningar att testa, eller att en anmälan görs om att starta en utredning avseende elevens eventuella behov av särskilt stöd. Flera lärare säger att skolans rutin är tydlig avseende när en anmälan ska göras.

Personal från elevhälsan berättar att lärare anmäler behov av utredning av särskilt stöd efter konsultation i elevhälsan. Vid konsultationen diskuteras extra anpassningar och om läraren ska prova andra extra anpassningar eller om en utredning behövs. Den personal som deltar vid denna konsultation beslutar gemensamt om elevärendet ska gå vidare till en anmälan av utredning om särskilt stöd.

Rektorn uppger att det är lärare eller specialpedagogen som gör en anmälan varefter rektorn fattar beslut om utredning. Rektorn uppger att det finns tillfällen där lärare gjort en anmälan om att en elevs stödbehov behöver utredas men där det inte har startats en utredning. Rektorn uppger att det då handlar om fall där lärare säger att de vidtagit extra anpassningar och trots det bedömer att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven. Rektorn uppger att en anledning till att rektorn inte startar en utredning trots att en anmälan gjorts kan vara att rektorn bedömer att man behöver gå tillbaka och exempelvis utvärdera och prova andra extra anpassningar innan man går vidare till nästa steg.

Åtgärdsprogram och åtgärder

Skolinspektionen har tagit del av fem åtgärdsprogram som upprättas avseende fem olika elever, varav ett av dem har rubriken "Utvärdering av åtgärdsprogram för en elev som behöver särskilt stöd". Vidare har Skolinspektionen tagit del av tillhörande utredningar av elevernas behov av särskilt stöd.

Enligt en lärare följs åtgärdsprogram upp och utvärderas det datum som står angivet i åtgärdsprogrammet. En lärare säger att åtgärdsprogram uppdateras efter utvärdering av elevens åtgärdsprogram. Andra lärare säger att de är osäkra avseende vad som händer efter en utvärdering av åtgärdsprogram.

Rektor uppger att då ett åtgärdsprogram följs upp behöver ställning tas till om insatserna varit framgångsrika eller om åtgärderna behöver ändras. På fråga om det vid förändring av åtgärderna fattas beslut om ett nytt åtgärdsprogram eller om åtgärder uppdateras inom ramen för föregående åtgärdsprogram, svarar rektorn att det nog är olika och att åtgärdsprogram ibland uppdateras.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att

sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § och beslut om särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 § eller anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Lärare har uppgett att det finns elever med identifierade behov av extra anpassningar som inte alltid får de extra anpassningar de är i behov av. Det uppges inte handla om anpassningar i form av kompensatoriska hjälpmedel utan om anpassningar i form av exempelvis hjälp med igångsättning och extra instruktioner och det sägs bero på att det är svårt för läraren att hinna med när hen är ensam i klassrummet. Personal från elevhälsan har också uppgett att det finns elever med identifierade behov av extra anpassningar som inte får de extra anpassningar de är i behov av och att det framför allt gäller elever i de klasser där det varit hög personalomsättning. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever med identifierade behov av extra anpassningar inte får sina behov av extra anpassningar tillgodosedda.

Anmälan och utredning

Av Skolinspektionens utredning framgår att personal anmäler till rektorn när det framkommer att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och att rektorn ser till att stödbehovet utreds. Rektorn har dock i intervju uppgett att det finns tillfällen då en lärare anmält att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven trots extra anpassningar då en utredning inte har startats med anledning av att det funnits ett behov av att utvärdera extra anpassningar och eventuellt prova andra extra anpassningar först. En rektor är skyldig att starta en utredning efter en anmälan om särskilt stöd

och efter varje utredning fatta beslut om huruvida ett åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. En rektor kan alltså inte underlåta att starta en utredning för de elever som skolans personal anmält behöver få sitt stödbehov utrett för att istället sätta in andra extra anpassningar. En sådan utredning kan dock visa att det inte finns något behov av särskilt stöd och det kan då bli aktuellt att sätta in andra extra anpassningar. Att rektor inte alltid startar en utredning efter en anmälan om särskilt stöd är en brist.

Åtgärdsprogram och åtgärder

Skolinspektionen har tagit del av fem åtgärdsprogram som upprättas avseende fem olika elever samt tillhörande utredningar av elevernas behov av särskilt stöd. Skolinspektionen prövar inte åtgärdsprogrammets innehåll gällande vilket behov av stöd eleven har eller vilket stöd som ges utan endast att åtgärdsprogrammen har de beståndsdelar som skollagen reglerar. Skolinspektionen kan inte konstatera någon brist i det avseendet.

Skolinspektionens utredning visar dock att det inte alltid upprättas nya åtgärdsprogram efter utvärdering. I inkommen dokumentation finns exempel på åtgärdsprogram där resultatet av de utvärderingar som gjorts skrivits in i det befintliga dokumentet, utan att något nytt beslut om åtgärdsprogram har fattats. Åtgärdena har i flera fall dessutom förändrats i samband med utvärderingen. Kraven på vad ett åtgärdsprogram ska innehålla är desamma oavsett om det är det första beslutet eller beslut efter en utvärdering av åtgärdena. Ett nytt åtgärdsprogram ska upprättas efter en utvärdering, oavsett om stödinsatserna förändras eller inte. Att det beslutas om nytt åtgärdsprogram är av vikt ur rättssäkerhetssynpunkt då ett åtgärdsprogram är ett överklagbart beslut. Det ska även finnas nya datum för uppföljning respektive utvärdering. Skolinspektionen kan konstatera att åtgärdsprogram inte alltid upprättas för elever i enlighet med lagstiftningens krav. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malmö kommuns verksamhet vid Elinelundsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller åtgärder mot kränkande behandling samt extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn, personal från elevhälsan och lärare samt inkommen dokumentation framkommer att Elinelundsskolans samlade elevhälsa består av

kompetenserna specialpedagog, kurator, skolsköterska och psykolog. Personal från elevhälsan berättar att kontakt med skolläkare varit sporadisk men att det funnits god möjlighet till kontakt via e-post. Utöver detta finns även enligt personal från elevhälsan en väl uppbyggd elevhälsa hos huvudman med en medicinsk ledningsansvarig som kan kontaktas för rådgivning. Enligt personal från elevhälsan arbetar skolans samlade elevhälsa bland annat med att kartlägga hinder för inläring, elevernas arbetsmiljö utifrån trygghet och trivsel, att fånga upp elevgrupper och individer som är i behov av stöd samt att arbeta pedagogiskt med lärmiljön i undervisningen. Personal från elevhälsan ger exempel på hälsofrämjande och förebyggande insatser såsom att de skapat miljöer för de äldre eleverna att vistas i på rasterna och att de arbetar med frågor rörande sex- och samlevnad samt att de planerar en insats för att förebygga droger. Personal från elevhälsan berättar att eleverna erbjuds hälsobesök i förskoleklass samt i årskurs 2 och i årskurs 4.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det finnas elevhälsa för eleverna i bland annat förskoleklassen och grundskolan. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Enligt 2 kap 27 § skollagen ska varje elev i grundskolan erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden.

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att arbetet med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, undervisning om tobak och alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (prop. 2009/10:165 s. 276 f).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans ordningsregler som gäller för både Elinelundsskolan och Kalkbrottskolan.

Lärare och rektorn uppger att skolan har ordningsregler och att dessa har tagits fram av lärare och elevhälsoteamet. Rektorn uppger vidare att eleverna har fått reglerna presenterade för sig och att de har fått möjlighet att komplettera dessa.

Då ny lagstiftning gällande ordningsregler har trätt i kraft efter Skolinspektionens besök på skolan har Skolinspektionen begärt att huvudmannen kompletterar med uppgifter gällande Elinelundsskolans arbete med ordningsregler utifrån den nu gällande bestämmelsen.

Huvudmannen har i sin komplettering uppgett att personalen har informerats om förändringarna i skollagen och beskrivit arbetsgången enligt följande. Skolans ordningsregler presenteras i början av varje läsår samt vid omarbetning i varje klass och till vårdnadshavare via infomentor. På klassråden följer mentorerna upp ordningsreglerna och hur eleverna upplever att dessa efterföljs. Arbetslagen följer månadsvis upp hur ordningsreglerna efterföljs och sammanför dessa diskussioner med vad som framkommit på klassråden. Månadsvisa uppföljningar av kränkingsanmälningar, incidenter och det som rapporteras från arbetslagsträffarna analyseras. Vid behov revideras skolans regler utifrån tillgängliga data av elevhälsoteamet tillsammans med elevrådet. Resultatet återkopplas till arbetslagen och till samtliga elever via klassråden.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 5 § skollagen i dess nuvarande lydelse ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektor beslutar om ordningsregler.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun har brutit mot bestämmelserna när det gäller ordningsregler. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

I ärendets handläggning har även utredare Julia Axelsson medverkat.

2022-09-21

X Anna Thuröe

Anna Thuröe
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Thuröe

X Vivianne Majoros Wastrell

Vivianne Majoros Wastrell
Föredragande utredare
Signerat av: Vivianne Majoros Wastrell